

نومرو ۱
پر شنبه ۶ مارت ۹۱۹

مدیر و امتیاز صاحب
م. زکریا

بوپوک مجسمه

پخشیه کونلری چقارادی و علمی هفته لقی مجموعه در.

نخمسى ۱۰ غرور

پوسته آدره سی : بوپوک مجموعه

اداره خاناسی
جفال اوغلنده اجتهاد اوئنده نومرو ۱

«بوپوک مجسمه» نلک غایب سی

متارکدن بری روحلرده نهاییسز بر بدینی وار. هنوز مفکوره سنی آرامقله مشغول اولان تمیز کنجلك بردن بره بنه درین وقار اقلق بر کیجه به کپودی. اطرافنده پلیر کپی اولان ایشیقلر بوتون سوندی. روحلر سرسری، متأذی ونومید قالدی. نه طرفه باقسه کن کنجلكی نومیدی به، بدینی به سور و کله بن سحرکار ومشغوم بر الک متادیا چالیشمقده اولدینی کورورسکر. حال بوکه اصل اندیشه ایدیلجک شی، همیزی بدین یابان حادثات دکل، کنجلكک نومید وماپوس اولماسیدر. ایشته ایلک وظیفه من بو یأس ونومیدینک اوکنه کچمکدر.

بز ملت اولارق یا وارز، یا یوز. وار ایسه ک بدینی به هیچ محل یوقدر. چونکه وار اولان ویا شامق حفته مالک بولونان بر ملت نه قدر بوپوک فلاکتلره معروض قالیرسه قالسین، اونی کیمسه اولدیره من. یوق ملت اولاق واردکلسه ک اووقت ده همیزه دوشن وظیفه بر ملت اولغه چالیشمی و بر ملت اولارق یاشابه ییلک ایچون نه یز نقصان ایسه اونی اکمال ایله مکدر. برنجی شقه کوره بدینی اولغه محل یوقدر. ایکنجی شقه کوره ده همیزه دوشن مقدس وظیفه لر وار دیمکدر. نومید اولوب اطرافه زهر صاجه جقمزه، یا خود هرکسه ملتک آتیسندن امید قالمادیغنی نثر ایده جکزه، او طور ووبال برلکیله چالیشمی وملتک حرث اعتباریلر یوکسه لمسی وحقیق بر ملت اولماسنی تأمیننه غیرت ایتک ایجاب ایدر.

ایشته «بوپوک مجسمه» اورته به بو مقصدله آتیلور. مندرجاتنک بمقصدله اویغون اولماسنه چالیشیله جق و محتویاتنک حیاتدن تمیز اولماسنه اعتنا ایدیلجکدر. مملکت و ملت اک فلاکتلی دقیقه لرینی کچیریرکن بودنیاده یاشامیورمش کپی لاله دورنه یاقیشان خقیف مشربلکلرله محیفه لرینی دولدیرمایه جقدور. بوندن ماعدا طبعنک نفاسقنه ورسملرله تزیننه ده دقت اولونه جقدور. هر حالده (بوپوک مجسمه)، جمعی اعتباریلرله دکلسه بیله محتویات و ظرافت نقطه سندن بو اسمه لایق اولغه چالیشیه جقدور.

هفته مصاحبه سی

مفکوره

جمعیتلرک روحنده ازلی بر احتیاج وار : بوپوک موفقیتلردن صوکر تقدیس وتبیجیل، فلاکتلردن صوکراده تلین وتجهیزه احتیاجی! تاریخک هر صفحه سنده کوزه چاریان بوعومی قاعده به بز راستنا تشکیل ایده مندرک. بناء علیه، قلملر من سربست قانجه، درت سنه در ایچمزه بیریکن کین وحدتی ملی فلاکتک یأسیله اک غلیانی شکلدرده دوکوب صاجفه باشلاق. شخصلره هجوم ایدیلدی، مؤسسه لر هجوم ایدیلدی، فکرلره هجوم ایدیلدی، حتی... «مفکوره» به هجوم ایدیلدی! و بو صوکنجیلر ایچنده، احمد جواد بک کپی «بکی مجموعه» به تورک لساننه داتر یازدینی مقاله لرله تورکی اولارق طاعش صمیعی آداملرده وار.

احمد جواد بک «مشغوم مفکوره» آدلی مقاله سنده، مناقشه به جوق قابیلی بعض تاریخی و اتنولوژیک مقدمه لرده صوکر شونتیجه به وار. بیور: «بزم باعث فلاکتیز تورانجیلی واسلاجمیلی - پان تورکیزم و پان اسلامیزم - خولبارلرینک احما وحشتلری، بالقان چته جیلکلی، یکچیری یاغما کرلکلی ایله امتزاج ایتیه سی اولمشدر. بز حقیقی عثمانی وقوی مسلمان قالم، فقط قائل چته نلک مشغوم مفکوره سندن عاجلا قورتولالم». صوکر زمانه قدر «بکی مجموعه» محررلرندن اولان احمد جواد بکک تورکیلک حفته بو قدر ترس، یا کلش بر فکر بسلیه جکنی هیچ تصور ایده مندرک.

احما وحشتلری، بالقان چته جیلکلی، یکچیری یاغما کرلکلی حفته هرکس جواد بکله اتفاق ایدر؛ مع التأسف بالکز «قائل چته» به انحصار ایتیه به رک باشقه دیارلرده ده مشتری بولان پومشغوم متاعلر بو کونکی وبلکه ده یارینکی انسانلق ایچون برلکه در. اگر جواد بکک «مشغوم مفکوره» سی - هیچ برزمان «مفکوره» عنوانی آلامایه جق اولان - بوشیلرسه، پک اعلا! لکن «تورکیلک سودالرندن ایدیا واز کچه لی» دییه جک قدر ایلری کیدی جواد بک بوندن تورکیلکی قصد ایدیورسه، اووقت بوتون ملت جیلرک جوق حقی و جوق قوتلی اعتراضلرینه اوغرامقدن قورتولا. مایه جقدور. بز بو لزومسز مناقشه لره میدان ویرمه مک ایچون اولام مسئله یی براز ایضاح ایتک

ایستبورز، چونکه داهل جواد بکک بیله «تورکیلک» له «پان تورانیزم» ی بر بردن آیدر. امادینی کورولور.

تورکیلک، کوکلرینی ماضیدن آلان ملی بر جریاندکه منسوبلری ایچنده بالکز اتحاد جیلر دکل، بلکه دها فضله بیطرفلر، حتی حریت و اتنلا جیلر وارد؛ اتحادک شدتلی تعقیباتنه اوغرایان اسکی «ملی مشروطیت فرقه سی» اتحاد جیلرک دار و امپه ریالیست «اتحاد عناصر» سیاستنه قارشی «لیبرال ملیتپورلک» ی کند. یسنه بر اساس اتحاد ایتشدی. تورکیلک تورکک مادی و معنوی وارلقی قوتلندیرمه ک چالیشان و بو کونه قدرده حرث ساحه دن آیریلایان ملی بر حرکتدر. جواد بک عثمانی امپراطورانی داخلنده کی ملیت حرکتلرینک تاریخی بر آنز تدقیق زحمتنده بولونورسه، عربلرده، آرناوودلرده حتی کوردلرده ملیت جریانشک تورکیلکدن جوق داهل اول باشلا دینی اوکره نه جکدر. غیر مسلم عنصرلرله کلنجه، بونلرده کی افتراق ادلرینک تورکیلک تأثیریلرله دوه دینی البته کیمسه ادعا ایده من احوالده هر ملت ایچون اک طبیعی برحق اولان «ملیتپورلک» ی باشقه سی ایچون طانیوبده تورکلی بوندن استثنائتک، بیلمه بز منطقی بر حرکتیدر؟

تورکیلرک شمدی به قدر یازدقیری شیلری جواد بک تکرار کوزدن کچیرسین: باقم اولر آره سنده «امپریالیزم» یا خود دار «ناسیونالیزم» ه داتر برشی بولاییلری؟ تورکیلر اسکیدن بری مسلم غیر مسلم بوتون عنصرلرک ملی انکشافلرنده سربست بر اقله مانسه طرفدار اولدیلر؛ چونکه ملی جریانلرک الهی بر منبعدن کلدیکنی بیلورلری؛ چونکه یکرمنچی عصرده ملیت دویغوسنی طاعش ملتک اسکی لارزده ونکسنز امپراطورلقلر تشکیل ایده میه جکنی اوکره نملردی. جهان حربی، روسیا و آوستریا کپی اقوام خلیفه لرینی اورته دن قالدیرمی صورتیه، اون دوقوزنجی عصرده باشلایان ملیت جریانلرینک قطعی غلبه سنی کوستردی. دونه قدر بر خیال اولان سیونیزم بیله آرتق بر حقیقت اولمده.. تورکیلک شیدیه به قدر موجود اولماسه بدی بیله صوکر حادثه لر اونی روحلرده دوغوراجقدی!

تورکیلر هیچ برزمان فتوحات امللرینه دوشمه دیلر. جواد بکک عثمانلرله عین جسدن - یعنی لسان و اتنولوژی اعتباریلرله اوغوزلردن - اولدینی اعتراف ایتدیک آذری تورکلی روس

استبدادندن قور تولد قارى وقت ، تور كچيلر طبعي بوندن چوق نمون اولش لردى ؛ فقط آلمانيانك نامغلوب ظن ايديله يكي زمانلرده بيله اوني الحاق فكريتك شيدله علينده بولونديلر . چونكه خيالپرست دكلديلر ، امپرياليست دكلديلر ، يالكز توركارك حرتي يوكسه ليرني كنديلرينه غايه عد ايديسورلردى . بوكون ، دوچار اولديغمز صوك فلاكتلر تور كچيلر كه قدر حقل اولديغنى ميدانه چيقاردى : تورك اولمايان عنصرلر ك صريح وحق اكثرته نماوز كار افتراق اماللى قارشيسينده اسكي اتحاد عناصر جيلرك «عثمانلىق» سياستلى بردها ديريله مك اوزره اولمشدر . توركار ، قاهر برا كثر ت نامين ايتدكلرى طوپراقلرده مى وعصرى بردولت قورمق ، طوپراقلرند ياشايان اقليلر ايجون اكمدنى دولتلرده ويريلن واسع اقليت حقوقى طانيق ، لاكن اكثر يتك يعنى تورك حقتى ده باشقارينه قارشى قورومقله مكفدرلر . زيرا ، آنجاق مى بردولت عصرى بردولت اولاييلر .

صوك برسوز داها :

مفكوره لر ، جعيتلر اك قدسى دويغولرى حكمنده اولدينى ايجون اولر حقنده «مشتوم» صفتنى قوللاغق كيمسه لك حق وحدى دكلدر . فكلر ، حركلر مشوم اولاييلر ؛ فقط مفكو ره لر ، اصلا

اجتماعى مسئله لر

عصرى جمعيتلر هانكيلىر ؟

بوكون ، هرملك غايه سى عصرى بر جمعيت حالته كچمكدر . چونكه ، بو عصرده حريتيله ، استقلايله ، شرفيله ياشايه بيله جك جعيتلر ، انجق عصرى ملتدر . عصرى جعيتلر تشخيص ايتدرون ايكي علامت واردر . برنجيسى ، جعيتك اختصاصى بر تقسيم اعماله مظهر بولونغه سيدر .

تقسيم اعمالك مختلف شكللى واردر ؛ مثلا ابتدائى جعيتلرده بعض ايشلر فلان ويا فلان سميه ايجون حرامدر . بونك نتيجه سى اولارق هرسميه لك دينايابوب يايامايه جنى ايشلر معيندر . بوندن باشقه ، بعضى ايشلرده اركلر ياخود قادينلر ايجون حرامدر : قادينلر يابهيله جكي ايشلى اركلر يابهماز ، اركلر يابهيله جكي ايشلى قادينلر اجرا ايدمه ضر ايشته بصورتله ، ايشلر ك سميه لره ، ياخور جنسلره نظراً حرام ياخود حلال اوله سندن دنى بر ايش بولوى وجوده كلسدر . بو دنى تقسيم اعمالك متكامل شكلى هندستانده كى (قاست) تشكيلانده كويوروز .

هندو جمعيتى ، اوللرى دورت عدد اولدينى

حالده ، صوكرالرى صايسى كيتدكه چوغلان برطاقم كهوى طبقه لردن مركددر . بوكفويت زمره لرينه (قاست) نامى ويريلر . هر قاستك يابهيله جكي حرفت معيندر . برآدام باباسنك منسوب اولدينى قاستك حرفتى ترك ايدمه ضر . هر هندو باشقه بر قاستك حرفتى اجرا ايدمه ديكى كى ، باشقه قاسته منسوب بر قيزله اولنكدن و باشقه قاستلر ك فردلرله برابر يك نمكدن ده مجموعدر هندولر ايجون باشقه قاستلر ك كرك حرفتلى ، كرك قادينلر ، كرك يكلرى ناپا كدر . هر انسان آنجق كندى قاستى داخلندن قيز آله سيلر ، كندى قاستك حرفتى اجرا ايدمه سيلر ، كندى قاسته منسوب اولانلرله برابر طعام ايدمه سيلر .

كويوروزكه هندستانك قاست نهجى ده دنى بر تقسيم اعمالدن عبارتدر . بعض جعيتلرده ، سياسى امتيازله مالك برطاقم صنفلر واردر . عالى صنفلر ، ائى بر حقله برطاقم ايشلر ك اجراسى امتيازنى حائزدر .

سافل صنفلر بو امتيازلى ايشلره قارشى مكدن مجموعدر . ناصل كه بو حال ، اركله قادينلر جنسلرى آراسنده حال بارز بر صورتده موجوددر . ايشته بوكى سياسى امتياز لردن و مجموعيتلردن ده سياسى بر تقسيم اعمال وجوده كلسدر .

اسكى زمانلره عائد اولان بو ايكي نوع تقسيم اعمال - يعنى دنى و سياسى تقسيم اعمال - عصرى جمعيتى تشخيص ايتدرون حقيقي تقسيم اعمالدن بوس بوتون آيريدر . حقيقي تقسيم اعمال ، فردلر ك خصوصى استعدادلرينه استناد ايدن و حقيقي متخصصلى وجوده كترن سربست بر تقسيم اعمالدر . دنى و سياسى تقسيم اعمال ايشه اكثر يا ، فردلره استعدادلرى خارجنده ايشلر توديم ايدن و خصوصى دهارك سربست انكشافنه مانع اولان يالانجى تقسيم اعماللردر . بناء عليه عصرى جعيتلر تشخيص ايتدرون تقسيم اعمالى جمعيتى حقيقي متخصصلردن مركب بر حاله قويان استعدادى و سربست تقسيم اعمالده آرامق لازم كلير .

شوا فاده لردن آ كلاشيلور كه عصرى جمعيت ، متخصصلردن مركب اولان بر جعيتدر . (ادمون ده مولن) عصرى جمعيتى متخصصلردن مركب بر جمعيت حد ايدبيور بوتلق ، اساساً ياكلش دكسه ده ، ياكلش افاده ايدلشدر چونكه ، (مستحصل) كله سى ايكي صورتله استعمال ايديله سيلر . اجتماعى حياتده اك بويوك رولى اقتصادى فعالينده كورنلر ايجون ، مستحصللر ، يالكز صنايع اربابندن عبارتدر . حال بوكه ، نديش نظرى بر اجتماعى نظرنده ، صنايع اربابى كى ، ابداعكار فيلسوفر ، شاعرلر ، موسيقيشنا . سلر ، عالمر ، بوبوك سياست ، دين و اخلاق مجدولرى ده اجتماعى مستحصللردر . فابريكارلر ، مقيشت ، مهندس و عمللرى كى بر ده قارت ، برشكسپر ، برياستور ، برتهووه ده مستحصللر . بوسورتده ، حقيقه "متخصص اولان هر فرد ، بر مستحصللر . ايشته آنجق بومعنايه دلالت ايتك

شرطيله «عصرى جمعيت مستحصل فردلردن مركب بر جعيتدر» دنييله سيلر . بوقسه ، عصرى جمعيتده ديكر اجتماعى ابداعكارلرى لزومسز كوردر ك يالكز صنايع متشبثلره قيمت ويرمك دوغرو دكلدر . بر جعيتده ذهنى اجتهادلر وحق ابداعلر فيضلى بر حالده دكسه ، صنايعى تشبثلرده قوتى اوله ماز آفغلو ساقسونلر ، هر شعبه ده بوكك متخصصلره مالك اولماسه يديلر ، تجارتده ، زراعتده ، صنايعده بويوك خارقه لر كوستره بيلر لميدير ؟

عصرى جمعيتى تشخيص ايتدرون ايكنجى علامتده (كزیده لرك خلقجى) و (خلقك كزیده جى) اوله سيدر . يعنى كزیده لرله خلق آراسنده وجدانى بر اوچورومك بولونماه سى ، بالعكس بو ايكي طبقه آراسنده معنوى براتصالك موجود اوله سيدر .

عصرى عاظمى تشخيص ايتدرون (انفر . ديلك) اختصاصى تقسيم اعمالك حصوله كترديكى ضرورى بر نتيجه دن باشقه برشميدر ؟

عصرى جمعيتك بو ايكنجى علامت غارقه سى ، مقدر برسؤاله جواب ويرديكى ايجون ده خصوصى بر اهميتى حائزدر . چونكه ، بو قاريكى افاده لره اعتراضاً دنييله بيلر كه ، او روپاده و آمريقادده برطاقم نه ثولاتين ملتلر واردر كه ، اختصاصى تقسيم اعمالده ، آفغلو ساقسونلردن بكده دون اولمادقلى حالده ، اولر درجه سنده (عصرى) دكلدرلر . او حالده ، عصرى جمعيتى قاراقترزه ايتك ايجون باشقه بر عاملده آرامق اقتضا ايدر . ايشته ، كوسترديكز ايكنجى علامت غارقه ، بو ايكنجى عاملك نه اولديغنى ده ارايه ايدمه جكدر . (نه ثولاتين) نامى ويريلن ملتلر اساساً لاتين عرقندن كلكلرى ايجون دكل ، لاتين تربيه سى آلدقلى ايجون بونامى آلمشدر . لاتين تربيه سنك ماهيكنه كلنجه ، بورومانك امپرياليست تربيه سندن عبارتدر . امپرياليزمه بو قاريدن كلن غير قابل تنقيد بر (ولايت auctorité) استناد ايدر . روما امپراطورلى ، خارجدن آلدنى ، ياخود كنديسى وجوده كترديكى بوتون مؤسسه لره بو امپريالزمه دامقاسنى وورمشدر . مثلاً ، اسكى يونان صنعت و فلسفه سنى (فلاسيق) شكله صو . قدنى كى ، خرسيتيائلى ده (قائوليك) شكله افراغ ايتمشدر . فلاسيق و قائوليك تعبيرلر ، (امپرياليست) تعبيريك حرتى و دنى متناظرلردن باشقه بر شى دكلدر . ايشته نه ثولاتين ملتلرده عصرلره دوام ايدن بوقلاسيك و قائوليك تربيه نك نتيجه سى اوله رق ، كزیده لرله خلقك معنوى برلكنه مانع اوله جق بدبى و دنى ايكليلر حصوله كلسدر . بوكون قائوليك جمعيتلرده حريتورلر دبندار اولمادنى كى دبندارلرده حريتور دكلدر . قائوليك كله سى ، اونالنجى عصردن برى وجوده كلن سياسى ، علمى ، اخلاقى ، اقتصادى بوتون تجدولرى كفر عد ايدبيور ، حريت و مشروطيتى قبول ايتديكى كى